

ШАҖҚАРАВ

4 №2021, чўк уйахе

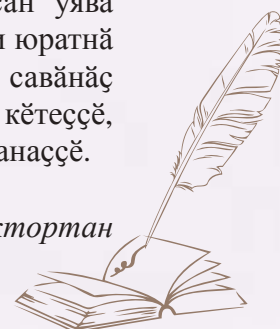
Ку каларамра:

1. Сене сул саламе.
2. Яков Ухсай суралнаранпа 110 сул.
3. Чўк уйахен 26-меш-чаваш терри куне.
4. Сыва пурнац йерки.
5. Телефон ачана веренме чармантарать-и?
6. Шкул пурнацсенчен. Хыпарсем.

Сене 2022-меш сул ситиччен шутла кунсем юлчес, апла пулсан уява хатерленме вахат ситре! Ситменнине тата пирен сершывра Сене сул чи юратна уявсенчен пери шутланать. Сене сул касе - чанах та юмахсемпе саванас вахаче, теленмелле асамла уяв. Печек ачасем Хел Мучирен парнесем кетессе, пысаккисем те ситес Сене султа чи варттан емечесем пурнасланасса шанассе.

Редактортан

Р.И. Кириллова, школ директорё.

Пирён пёрлөхре-вай

*Ёнерхи кун хыса юлать...
Нумай сённи халь сёнтерет,
Ёлкёрекен малта пырать.
Пёлу шайне те ўстерет.
Тигр сунне мал ёметпе
Утар хастарлах сунле.
Лайка, тайна с пурна с кашинне,
Пурна с кертесчё плансене.*

Шкулан 2020-2021 сунхи палла ситёнёвёсемпе мухтанатпяр

- ✓ 2021 сун - Шкул вёрену отрасльне аталантарассишён «ЧИ ЛАЙАХ 100 ВЁРЕНУ ОРГАНИЗАЦИЙЁ» реестрне кёнё.
- ✓ 2020 сун - «Рассейри чи лайах 100 школ-2020» конкурс сёнтеруси
- ✓ 2020 сун - Пётём Рассейри «Таван сёршыв вёренёвён Мана слахё» конкурс сёнтеруси
- ✓ 2020 сун – Пирён школа «Пётём Рассейри Хисеп Кёнеки» Федераци реестрне кёртнё.

2021 сун пирён школшан та, паллах, ансатах пулмарё. Пире вал тепёр чух питё ыра та камалла, хаш чухне пачах та камалла мар кётменлөхсемпе пуламсем парнелерё. Сапах та эфир пусамарсене усмарамар, Шанчакпа теллеве сунхатмарамар, пёр-пёрне шанса та ёненсе, чармавсене сёнтерсе малаллах антальтамар.

Кайри - мала!.. Сапла пулна, сапла пулать те. Шанатпяр, ёнетпёр: сывхарса та вирхёнсе килекен 2022 сун сёнё ситёнёсемпе сёнтерусен сунталакё пулё. Пирён пёрлөхре-вай.

Эфир вёрену ёсёнче пысак усёмсем таватпяр, савна май хамар ситёнёсемпе тивёслипех мана сланма пултаратпяр.

Хакла ёстешсем, вёренекенсем тата вёсен ашшё-амашёсем! Пурсара та сирёп сывла с, сёкленуллё камал-туйам, чун хавалёпе иксёлми вай-хал, анасу, ырлахпа телей сунатпяр.

Эсир шанни, ёметленни пурна слантяр! Сирён килёрсенче яланах ача-пача кулли янаратяр, унта чун ашши хусалантяр!

Сёнё сула сёнё плансемпе, сирёп утампа, хавасла туйам-камалпа кётсе илер. Сёнёрен те сёнё ситёнёсем сунатпяр сире.

Школ директорё Р.И. Кириллова

Яков Ухсай суралнаранпа 110 сул

Ухсай Яккăвĕ (Яков Гаврилович Ухсай) 1911 сулхи чўк уйăхĕн 26-мĕшĕнче Пушкăрт Республикинчи Пелепей районне кĕрекен Слакпуç ялĕнче суралнă. Мускаври патшалăх университетĕнче вĕреннĕ. Мускавра тухса тăна «Коммунар» тĕп чăваш хаçатĕнче, Пушкăрт аслалăх

тĕпчев институтĕнче, Патăрьел тата Чĕмпĕр педагогика училищисенче ĕçленĕ. Тăван сĕршивăн асла вăрçине хутшăннă. Тăван сĕршив вăрçин 1,2 степеньлĕ тата Хĕрлĕ Çалтăр орденĕсене тивĕçнĕ. Поэта Ленин, Октябрь Революцийĕн, Ёçлĕх Хĕрлĕ Ялав тата «Хисеп Палли» орденсем парса чысланă. Раçсей Федерацийĕн А.М.Горький ячĕллĕ тата Чăваш Республикин К.В.Иванов ячĕллĕ патшалăх премийĕсен лауреачĕ. Чăваш Республикин халăх поэчĕ. 1986 султа сĕре кĕнĕ.

Паллăрах кĕнекисем: «Саванăç кĕнеки», «Тутимĕр», «Сăвăсемпе поэмăсем», «Ту урла сул», «Акăшкўль», «Сĕр», «Хурçа та сунна чух», «Сырнисен пуххи».

*Юратрăм эп хирсем хире.
Ешĕрнĕ лап сине ларма.
Юратрăм эп хирсем сире
Хам юррăмна янах сарма.
Эп, вĕт кĕтĕç – хирсен патши
Калап шăпра ура тапса:
Кăтра юрра, ылттăн хире
Вилсен вилĕп ыталаса.
Вăл, ылттăн хир – мĕн пур тĕнче:
Вăл – ман атте, вăл – ман сăпка,
Вилсен вилеп кăкри сунче.
Пулсан пулать сĕç вăл кипке.
Рультан тытса ман тракторпа
Кĕрес билет тăван хире –
Тимĕр лаша хура сăнна
Кĕтеп паян лапра сире.
Сăртсемпелен, варсемпелен
Ян янрĕ тракторăн юрри:
Ун тимĕр сасĕ, вăл сĕлен,
Халь юррăсенĕн чи ырри.*

*Янратăр юрă ман юртса,
Суха-пуçăмкунтан эс кай!
Пуçа ухса, ура тапса
Юрра ярать кĕтĕç Ухсай!*

Я.Ухсай

*Кăвак сĕске.
Юлташăм тухрĕ ирхине
Йĕне окопăн хĕррине.
Сасартăк курчĕ вăл сĕске –
Кăвак сĕске илемлĕ-ске.
Ана татса вăл конвертне
Асатрĕ чун варли патне.
Сĕске йăпатĕ инçетре
Фиалка куçлă пĕр хĕре.
Сĕске тупсен те пĕртĕнче
Сĕске пек туйанĕ тĕнче.*

Я.Ухсай

«Юратрăм эп, хирсем сире» конкурс иртрĕ

Чăваш поэчĕ, сыравçă, драматург суралнаранпа 110 сул ситнине халалласа республика шайĕнче «Юратрăм эп, хирсем сире» пултарулăх конкурсĕ иртрĕ. Конкурс тĕллевĕ пултаруллă ачасене илемлĕ калаçма тата вулама вĕрентес асталăха аталантарасси пулнă. Çак конкурса пирĕн школ ачисем те питĕ хастар хутшăнчĕç. Вĕсем Яков Ухсай сăввисене пăхмасăр вулама вĕренчĕç. Петров Е.5-мĕш класс, Осипова А. 6-мĕш класс тата Капустин Н.7 класс вĕренкенĕсене саламлатпăр тата малалла та хастар пулма сунатпăр.

Чӱк уйӑхӑн 26-мӑшӑ- чӑваш тӑрри кунӑ

«Вырӑс тӑрри те лайӑх, анчах чӑваш тӑрри-тӑлӑнтерет!»

И.Я. Яковлев

Илемлӑ, илемлӑ чӑваш тӑрри...Ҫакӑн пек йӑркесенчен пуҫланать чӑваш халӑх юрри. Чӑннипех те тӑрӑ илемлӑ, анчах та ӑна тӑрлеме пӑлмелле. Чӑваш тӑрринче тӑван халӑхӑн пуян историйӑ упранать. Вӑл ҫав тери илемлӑ-ҫке! Унӑн хитрелӑхӑ нихӑҫан та ҫухалмасть. Авалхи ҫи-пусра чи капӑрри - пир кӑпе. Унӑн умне, аркине, ҫаннисене, хул ҫийӑсене тӑрӑпе питӑ капӑрлатнӑ. Чӑвашсем килте хӑйсем тӑртнӑ пиртен хитре тӑрӑсемпе илемлетсе ҫӑленӑ ҫи-пуспа ҫӑренӑ. Тӑрӑ ӑсталӑхӑ амӑшӑнчен хӑрне, унӑн ачисене куҫса аталанса пырать.

Мӑнле пуян чӑваш тӑрри - унта пин-пин ҫулсен йӑрри. Ҫак йӑркесен авторӑ- чӑваш халӑх поэчӑ Васлей Давыдов-Анатри. «Чӑваш тӑрри» сӑввинче вӑл тӑван халӑхӑн иксӑлми пуянлӑхне-тӑрӑ ӑнерне мухтаса, мӑнаҫланса шӑрҫалать. Чӑнласах ҫапла: тӑрӑре – аннен ачаш юрри, тӑван ял-йыш, ака-суха сасси, илемлӑ ҫутӑ ҫӑлтӑрсем...

Чӑваш тӑрри

*Мӑнле пуян чӑваш тӑрри, –
Унта пин-пин ҫулсен йӑрри,
Унта хӑват илет ҫӑнни,
Ҫынсем ӗмӑртенне кӑтни.
Мӑнле хитре чӑваш тӑрри,
Ун курӑнмасть вӑҫӑ-хӑрри.
Унта асамлӑ ҫӑлкуҫсем,
Илемлӑ ҫутӑ ҫӑлтӑрсем.
Мӑнле чипер чӑваш тӑрри,
Унта маттур хӑрсен ҫӑрри.
Унта шур хурӑнсен ӗшнӑ,
Унта шур акӑшсем вӑҫни.
Мӑн авалтан чӑваш тӑрри
Хӑвеллӑ, хӑхӑм ҫав тери.
Унта тӑван ял-йыш сасси,
Хирти ака-суха сасси.
Мӑнле хитре чӑваш тӑрри, –
Унта ҫынсен хӑрӑ чӑри,
Яш-кӑрӑмсен паха парни,
Ҫӑршыв анне ҫунат сарни.
Мӑнле пуян чӑваш тӑрри, –
Унта пин-пин ҫулсен йӑрри.*

В. Давыдов-Анатри

«...Халӑх хӑйӑн историне пӑлет тата аҫтавать пулсан, унӑн пуласлӑхӑ пур.Ҫавӑн пек халӑх тӑнчере ҫӑр ҫинчен нихӑҫан та ҫухалмӑ.»

Чӑваш

Республикин Президентӑ Н.В. Федоров

Сывләхран хаклә мул сук

*Сывләх пултәр сан аван,
Ёсўсем пыччәр кал-кал.
Сывә турнәса ан ман,
Пултәр сан ялан вай-хал.*

Сывә кәлеткере сывләхлә чун

Сывләха ачаран упра, сывә кәлеткере сывләхлә чун теҗсә халәхра. Тәрәс калаҗсә: сывләхсәр пурәнма йывәр.

Эпә хамән сывләха упрама тәрәшатәп. Кашни ир зарядка таватәп. Ёсе ялан сурән утатәп, ёсрен сурән таврәнәтәп. Савән пекех ёс хысҗән уҗә сывләшра уҗәлса сўретәп. Утни мышҗәсене сирәплетет, чәре ёсне лайәхлататә.

Шыв процедурисем те сывләхшән питә аван. Савәнпа та эрнере виҗә хут душра сивә шыв айәнче тәрәтәп.

Лайәх ыйхә вәя тавәрәтә. Савәнпа та эпә вәхәтра сывәрма тәрәшатәп. Сывәрәс умән, паллах, симестәп. Мәншән тесен тулли хырам сывәрма кансәрлет.

Вайлә та сывләхлә пулас тесен усәллә апат симелле. Вәл организма энерги паратә, үсме тата аталанма пуләшатә. Савәнпа та пирән сәмье сывләхшән усәллә апат симе тәрәшатә.

Сывләхлә пулас тесен мән тумалла?

✓ Спортпа туслә пулмалла, Спорт пуриншән те усәллә.

✓ Кашни ир зарядка тумалла. Кун йәркине пәхәнмалла.

✓ Пәр вырәнәта сахалрах лармалла.

✓ Уҗә сывләшра нумайрах пулма тәрәшмалла. Хәвел синче виҗәллә пулмалла, хәвел пайәркисем сывләша сиенлә микробсенчен тасатаҗсә, сынна вай параҗсә.

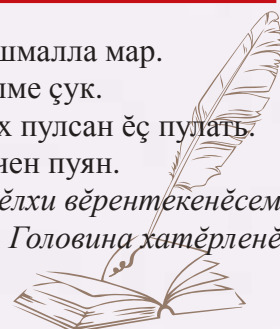
✓ Тәрәс апатланмалла. Апата вәхәтра симелле.

✓ Гигиенәпа туслә пулмалла. Ёте таса тытмалла. Аләсене час-часах сумалла.

- ✓ Усал йәласемпе туслашмалла мар.
- Сывләха укҗа парса илме сук.
- Сывләх пултәр, сывләх пулсан ёс пулатә.
- Сывләх пулсан пуринчен пуян.

*Рубрикәна чәваши чәлхи вәрентекенәсем
И.В. Власовәна О.В. Головина хатәрленә*

Телефон ачана вѣренме чѣрмантарать-и?

Асанна ыйту пур шукулсемшѣн те сивѣч паян. «Ача урок вахѣтѣнче телефонпа ларсан кирлѣ чухлѣ вѣренеет-и? Парта айѣнче вѣл мѣн те пулсан пѣхатъ, вулатъ е кампа та пулсан сыру сѣретет», - сак шухѣш нумай

ашшѣ-амѣшѣпе вѣрентекене канѣс памастъ паянхи вахѣтра. Педагогсемпе ашшѣ-амѣшѣсем урок вахѣтѣнче телефонпа усѣ курни ачасене вѣренѣ процесѣнчен пѣрни, учителе урок ирттерме кансѣрлени сѣнчен калассѣ. Унсѣр пусне тѣхтав вахѣтѣнче гаджета алѣран яманни ачасене пѣр-пѣринпе хутшѣнма кансѣрлет, сывлѣха хавшататъ. Юлашки вахѣтра ачасен хушшинче кус чирѣсемпе аптѣракан нумайланнѣ. Вѣренекенсем вѣтам тата аслѣ классене сѣтнѣ тѣле аякрине начар курма тытѣнасѣ. Тѣхтавра вѣренекенсенчен ытларахѣшѣ телефон тытса ларатъ. Пѣрисем вѣйѣ вылясѣ, иккѣмѣшѣсем соцсетъсенче юлташѣсемпе сыру сѣретесѣ, виссѣмѣшѣсем видео курассѣ. Ачасем пѣр-пѣринпе каласмассѣ, вылямассѣ, ытлашши хускалмассѣ. Никам та тѣхтав вахѣтѣнче килти ѣсе аса илмест, урока хатѣрленмест. Тетрадъсемпе учебниксене портфельтен урока йыхравлакан шѣнкѣрав янѣранѣ хыссѣн тин кѣларассѣ. Паллах, ачасем урок вахѣтѣнче телефонпа усѣ курма юраманнине пѣлессѣ. Сапах вѣрттан та пулсан ѣна алла тытассѣ. Чѣркуссѣ сѣнче ыртакан телефонран юлташѣсем патне СМС-сыру вѣстерессѣ е тѣрѣслев ѣсне сырсѣ илессѣ. Уроксем умѣн ачасене телефонсене пѣр ыраѣна хумалла тутарас - шукулта хаклѣ япаласене упрама май сук. Хѣш-пѣр ачан гаджечѣ 50 пин тенкѣрен те хаклѣрах. Класс ертѣсине парас? Анчах мѣнле педагог кун пек яваплѣха хѣй сине илѣ? «Интернет ѣшлишѣн - лайѣх, усѣ курма пѣлменнине сиен кѣрет. «Компьютер ачана пѣсатъ», - тени тѣрѣсех. Мѣншѣн тесен пѣрре пуссах пѣтѣм информаци тухатъ. Анчах интернетри информаци тѣрѣс-и е йѣнѣш-и - ѣна никам та тѣрѣслемест. Ачасем, шел те, ѣна тѣрѣс тесе йышѣнасѣ. Вѣреннѣ сѣнсем сѣс интернетра мѣн лайѣххине, мѣн начаррине уйѣрма пултарассѣ. Тѣрлѣ сайта, соцсетъсене кѣретпѣр-и - ачасем тѣнсе каймалла сырассѣ: йѣнѣш сине йѣнѣш, чарѣну паллисем сук. Интернетта нулах ачасем вулама чарѣнчѣс.

Пѣлѣ шѣйне ѣстерессишѣн тѣрѣшмассѣ. Хѣш-пѣр урокра ачасене телефон кирлѣ мар тесе шухѣшлатѣп. Анчах аслѣ классенче физика, астрономи, информатика предметѣсене вѣреннѣ чухне телефон кирлех», - хѣйѣн шухѣшне палѣртрѣ шукулѣн директор сѣмѣ Н.Н.Тимофеева.

Шкул педиатрѣ И.Г. Агапова каланѣ тѣрѣх, 2 сѣлти ачасен аллинче те паян - кѣсѣ телефонѣ. Учителъсемпе ашшѣ-амѣшѣн шухѣшне пѣтѣмлетсе калас тѣк, интернет чылай сѣмѣллѣх кѣрет пулсан та ачасен хѣйсен вахѣтне смартфонсемпе, планшетсемпе аппаланса пѣтермелле мар. Соцсетъсемпе, компьютер вѣййисемпе уйрѣлми туслашсан ѣсекен ѣрѣван ашшѣ-амѣшѣпе каласма, килти ѣссене тума, юлташсемпе выляма тата спорт валли вахѣт сахал юлатъ. Манѣн шухѣшпа, вѣренекенсене мобилълѣ телефонпа усѣ курма чарни тѣрѣсех мар. Шукулѣн тѣп тѣллевѣсенчен пѣри - ачасене цифра обществинче пурѣнма хатѣрлесси.

А.В. Гаврилова, географи вѣрентекенѣ: Вѣренекенсем шукула 1-мѣш класранах телефон илсе килессѣ. Ашшѣ-амѣшѣ ачисене мѣн пѣчѣкренех сыхѣну хатѣрѣ туянса паратъ. Кун пек вѣсене хѣйсене лѣпкѣрах: кирек хѣш вахѣтра та шѣнкѣравласа сыхѣнма пултарассѣ. Манѣн шухѣшпа, аслѣ классенче вѣренекенсене шукулта телефон кирлѣ. Мѣншѣн тесен вѣсем урокра справка материалѣсемпе усѣ курассѣ. Вѣтам тата кѣсѣн классенче вѣренекенсене вѣл кирлех мар. Урок вахѣтѣнче чѣрмантаратъ кѣна.

10-11-мѣш классенче вѣренекенсем интернетра хѣйсене кирлѣ материал тупма пултарассѣ. Калѣпѣр, географипе атлассемпе ѣсленѣ чухне: «Ачасем, справка материалне пѣхса илѣрха», - тетѣп. Вѣсем ыйтнине хѣвѣрт пурнѣслассѣ. Киле ѣс панѣ чухне те меллѣ: сѣмахпа каласа сѣртарса вахѣта ирттерместѣп, вѣсем кирлине ѣкерсе илессѣ, соцсетъри «ушкѣна» ырнасатарассѣ.

Диана Смирнова, 11-мѣш класс вѣренекенѣ: Пурнѣс пѣр ыраѣнта тѣмасть. Технологисем аталаннѣ ѣмѣрте, манѣн шухѣшпа, сѣнѣ техникѣна ѣса хывмаллах. Телефонпа та усѣ курмалла. Шукула телефонпа кайнишѣн нимех те пулмасть. Урок вахѣтѣнче эфир ѣна сѣнтеретпѣр. Кирлѣ чухне кѣна сѣтатпѣр. Телефонсѣр алѣсѣр пекех туйѣнатъ. Пѣлѣшѣн сѣнакан ачана телефон пурри кансѣрлемест, пулѣшатъ кѣна. Вѣренменнине шукула телефонсѣр янин те, чаплѣ гаджетпа сѣретнин те усси сук. Ку йѣлтах ачаран хѣйѣнчен килет.

Л.П. Дубова, директор сумё: Ачасене урок вәхәтәнче телефон кирлө мар, мәншән тесен вёсем унпа выляса кәна лараçсё. Вёренекеңсен аллинче телефон пулсан урок ирттерме питё йывәр. Ача интернета кёрсен учитель мән каланине итлемест. Хальхи вәхәтра ачасем питё маттур, темён те пёлессё. Вёренекеңсене паян шула телефонсәр килме чармашкән май çук. Мәншән тесен ашшө-амәшөн ачи әстине, мәнлине пёлес пулать. Пётёмлетсе калас тәк, телефон урок вәхәтәнче кирлө мар, шула телефонпа сүреме чармалла мар.

Н.П. Яковлев, 2-мөш класра вёренекең ачан аслашшө: Паянхи ачасем пёр-пёринпе телефон урлә сыхәнү тытаçсё. Тен, савәнпа шул ачисен калаçу чөлхи начар аталанать. Ачасем килте чухне те урама усәлма тухасшән мар, ролик те, коньки те, йёлтёр те интереслентермест вёсене. Телефон, компьютер кәна пултәр. Вәхәта вёсемпе ытларах ирттерессё. Сакә мана пәшәрхантарать те. Пёрре сывләхө хавшәть, тепре сынпа хутшәнма пёлмессё. Савәнпа, манән шухәшпа, ачасене уроксем тата тәхтав вәхәтәнче телефон кирлех мар. Телефона вёсене уроксем вёсленсен тин памалла.

Шкулсенче гаджетсемпе усә курма чармаллах-ши? Ку ыйтәва кам татса парё?

Кёсөн класри нумай ачана ашшө-амәшө шула пырса илет. Шкултан тухсан ачан ашшө-амәшөпе сыхәнмаллах. Технологисем аталаннә вәхәтра ачасене карас телефонө чиксе сүреме чарайман.

*Интернет усләхөпе усә курса материала
И.В.Власовәна А.Г. Петрова хатёрленө*

Тигр сүлөн гороскопө

Тигр ыра чунлә - вәл тулаш енчен сөс хәрушә, чәннипе вара унән сөпөс те ачаш характер, чун-чөрипе питех те кәмәллә, юратнә сүннисемшөн паттәрлә өс тума та хатөр. Унән

шанәсне кёрес тесе ситес сула тивёслөн кётсе илме тәрәшәр.

Хёвелтухәс гороскопө тәрәх, Сөнө сул январён 1-мөшөнче мар, 2022 сулхи февралён 1-мөшөнче пусланать. Тигр яваплә та тирпейлө сынсене юратать.

Уява тигр формиллө пөчөк теттесем, картинәсем тата үкерчөклө салфеткәсем парнелеме юрать. Сөнө сул умөнхи парәмсенчен тата йывәрләхсенчен хәтәлма тәрәшәр. Укса укса патнеллех туртәнать теçсө, -пуянләха йышәнәр. Кёсьесемпе енчөксем пуш-пушах пулмалла мар, пёрер купюра та пулин вырнастарәр. Ачасем синчен ан манәр-вёсене те укса памалла. Сөнө сула укса-тенкөпе кётсе илсен, сүлталәкөпех уксаллә пулатәр.

Тигр тасаләха, йөркене хисеплет, савәнпа та сурт-йөре пөтөмпех тасатмалла.

Тигршән пурнәсра чи кирли вәл-чәтәмлә та сирөп пулма вёренесси. Ёсри хастарләхра хәйөн төллевне пурнәсланә чухне виçеллө пулни.

Тигр сүлөнче суралнә сынсем яланах ертсе пыракан позичине йышәнәссө. Мөн пөчөкрөнех хәйсем төллөн өслеме тытәнәссө. Вёсем хәйсемшөн те, юлтәшөсемшөн те ответ тытма пөлессө. Сак сынсем сав тери хастар, вёсем пусланә өсе вёсне ситерессө. Сынсене ертсе пыма, вёсене хәйөн энергийөпе тыткәнлама пөлет.

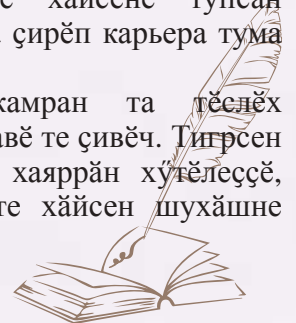
Ирөклөх. Тигрсен энергетики вәйлә. Вёсем парәнмассө, аллисене усмассө. Пурнәсри йывәрләхсене вёсем чәтәмлән түссе ирттерессө. Вёсем хәйсен йәнәшөсене түрлетме пөлессө. Әнәсәрләх унән кәмәлне пиçөхтерет тата малалла кёрешме вәй хушәть. Тигрсем хәйсен әсө - тәнөпе, пурнәс принципөсемпе усә курма юратаçсө.

Никама пәхәнманләх тата ирөклөх. Тигрсынсем ют правиләсене пәхәнма юратмассө. Вёсен хәйсен шухәшө, пурнәс позичийө, йышәнәвөсем. Вёсем яланах хәйсене кирлө пек тәвәссө. Ют сынсенчен канаш ыйтмассө.

Сирөп төллевлө. Тигр хәй умне төллев лартсан, вәл әна пурнәсләтех. Тигр усә та ыра кәмәллә, тус пулма пөлет. Тигрсем вәхәтра пуләшма, кирлө канаш пама, пуләшма тата хөрхенме пултараçсө.

Өсчөнлөх. Тигрсем пуçөпех юратнә өсе путассө. Пултаруләх професийөсенче, сар сферинче, инженер өсөнче хәйсене тупсан килөшүүлө. Характерне пула сирөп карьера тума сайра-хутра сөс пултараць.

Уйрәмләх. Вёсем никаман та төслөх илмессө, әс-тәнө те, шухәшләвө те сивөч. Тигрсен пурнәсө хастар, вёсем әна хаяррән хөтөлөссө, кирек мөнле ыту пирки те хәйсен шухәшне палартассө.

Шкул пурнаҗёнчен. Хыпарсем

Пирён школта информатика вѣрентекенѣ В.М.Гаврилов - пѣтѣм Рассейри олимпиадѣн регионти тапхѣрѣн сѣнтерѣси. Пѣтѣм Рассейри олимпиада сѣршывѣн 43 регионѣнче кусѣмлѣ форматпа иртнѣ. Ана алгоритмла меслет, критикаллѣ шухѣшлав, проектлас технологи-семпе тухѣслѣ усѣ курас тѣллевпе ирттерессѣ. В. М Гаврилова саламлатпѣр тата ѣсре пысѣк сѣтѣнѣсем тѣвасса шанатпѣр.

ИЗО вѣрентекенѣ Т.Я.Самылкина - «Педагогсен творчество тѣнчи» хула конкурсѣн призерѣ. Вѣрентекен кашни сулах сѣк конкурс хутшѣнать. Хѣйѣн ѣсѣсемпе вѣрентекенсен пултарулѣхне вѣйлатать. Тамара Яковлевнѣна конкурсра тивѣслѣ вырѣн йышѣннѣшѣн саламлатпѣр.

Хулара «Шупашкар – ѣсри паттѣрлѣх хули» муниципалитет конкурсѣ иртнѣ.

Конкурс тѣллевѣ - вѣрентекен профессиѣн чыс-не сѣклесси, малта пыракан педагогика опытно тупса

палѣртасси пулнѣ.Сѣнтерѣсѣсемпе призерсем хушшинче пусламѣш класс вѣрентекенне А.В. Филипповѣна тата истори вѣрентекенне Н.С. Кандаковѣна саламлатпѣр.

7-мѣш класра вѣрентекен Александрова Евгенийѣна тата унѣн вѣрентекенне Г.А. Афанасьевѣна тѣван ен культурипе олимпиадѣра сѣнтернѣшѣн чун-чѣререн саламлатпѣр.

Пѣтѣм рассейри школ ачисен олимпиадин тата чѣваш чѣлхипе литературин муниципалитет тапхѣрѣн сѣнтерѣсисемпе призерѣсене саламлатпѣр:

7 класс сѣнтерѣсисем:

1. Иванова Эмилия
2. Романова Юлия
- 3.Макаров Роман
- 4.Дронов Ариф
- 5.Яковлева Дарья
- 6.Краснов Максим
- 7.Всильева Эвелина
- 8.Гаврилов Анастасия

8 класс сѣнтерѣсисем:

1. Кузьмина Яна
2. Орлова Виктория
3. Захаров Влад
4. Данилов Николай

9 класс сѣнтерѣси:

1. Чернова Анастасия

10 класс сѣнтерѣсисем:

1. Чернова Юлия
2. Козлова Яна

11 класс сѣнтерѣсисем:

1. Смирнова Диана
2. Абдулхаирова Алина

Олимпиадѣна хатѣрлекенѣсем: И.В.Власова, А.Г. Петрова, О.В. Головина

